

Legeimport fra Ungarn til ingen nytte?

Arbeids- og administrasjonsdepartementet har inngått en avtale om legeimport fra Ungarn. Den kan vise seg ikke å være gjennomførbar.

Avtalen er kommet i stand etter initiativ fra ungarske myndigheter som ønsker at landet skal bli en del av det europeiske arbeidsmarkedet.

– Konkurransen om helsearbeidere blir stadig større innen EØS-området. Vi ser derfor meget positivt på muligheten til å få dekket behovet for legespesialister gjennom rekruttering fra Ungarn, uttalte arbeidsdirektør Lars Wilhelmsen da avtalen ble inngått i slutten av august.

Ungarske legespesialister skal få opplæring i norsk i Ungarn. Legene skal velges ut i samarbeid med norske arbeidsgivere, slik

at de får tilbud om fast arbeid fra en norsk arbeidsgiver ved opptak til kurs, melder Arbeids- og administrasjonsdepartementet i en pressemelding.

Uheldig overfor ungarske leger

Meningen er at legespesialistene fra Ungarn skal få tidsbegrenset lisens i en spesialitet. Per i dag er det imidlertid kun i fire spesialiteter man kan få tidsbegrenset lisens: radiologi, patologi, klinisk kjemi og medisinsk mikrobiologi.

Normalt skal man være godkjent spesialist i vedkommende spesialitet for å få overlegestilling i Norge. Det har ikke vært drøftet hvordan legespesialistene fra Ungarn skal få norsk spesialistgodkjenning.

– Det er derfor svært uheldig om man leder ungarske leger til å tro at det står lege-

stillinger ledige for dem i Norge, og at det er enkelt for dem å få disse, sier Hans Petter Aarseth, president i Legeforeningen.

Legeforeningen ikke rådspurt

Etter det Tidsskriftet erfarer har verken Statens autorisasjonskontor eller Sosial- og helsedepartementet vært involvert i prosjektet.

Heller ikke Legeforeningen ble konsultert i forkant av avtaleinngåelsen. Foreningen har derfor først nå kunnet påpeke hvilke praktiske problemer gjennomføringen av avtalen vil by på for Aetat, som er tillagt det praktiske ansvaret for avtalegjennomføringen.

– Stine Bjerkestrand Nesje, Nettredaksjonen stine.nesje@legeforeningen.no

Homoforskning – fra fortielse til åpenhet

– De homofile trenger bedre leger. Legene på sin side trenger et bedre faglig grunnlag for å forstå medisinske problemer knyttet til homofili.

Det sier psykiater Reidar Kjær. Han setter søkelyset på et hittil tabubelagt forskningstema i medisinen (1).

– Tidligere ble homofili ofte betraktet som avvik eller sykdom, og fortsatt er temaet helse og homofili forholdsvis ukjent for mange leger. Homoforskning er et nytt begrep som signaliserer en mer åpen holdning og mer synlig tilnærming, sier han.

Ideologisk forankret

– Frem til 1980 var nesten all forskning om homoseksualitet basert på en oppfatning om at homoseksualitet var uttrykk for psykopatologi. Etter at homoseksualitet ble avdiagnostisert på 1970-tallet, mistet man i medisinen totalt interesse for den psykiske helsen hos homofile, mener Kjær.

– Mange vil mene at homoforskning er mer preget av ideologi enn av forskning?

– Noen ville kanskje mene det, men sett i lys av den medisinske historien, tror jeg neppe det er empirisk belegg for at flertallet har et slikt synspunkt. Samtidig må vi slå fast at *all* vitenskap på en eller annen måte er preget av ideologi. Dessuten er det ideologi som gjør at homoforskning ikke har vært profilert tidligere, svarer Kjær.

Han uttrykker bekymring for stressfaktoren som særlig unge i minoritetsgruppen blir utsatt for: – Leger ser ikke at ungdommer med en annen seksuell orientering er som noen slags indre flyktninger. Dessverre gir dette økt selvmordsfare.

Trenger kunnskapsbank

Reidar Kjær er en av de fire som har redigert antologien *Norsk homoforskning*(2) som kommer ut i oktober. Boken favner vidt i temavalg, og tar opp historiske, kulturelle, juridiske, psykologiske og medisinske perspektiver på homoseksualitet, samt problemer og utfordringer som homofile og lesbiske står overfor. De 18 forfatterne representerer et bredt spekter av disipliner, og fire av dem er leger.

– Boken er ment å være en kunnskapsbank som først og fremst er beregnet på studenter og folk som jobber innen områdene forskning, formidling og forvaltning. På grunn av de medisinske temaenes fremtredende plass i antologien, er det også en nyttig bok for leger, sier Kjær.

Han har selv skrevet artikkelen om homofili i norske psykiatriske lærebøker. Ved å gjengi fremstillinger fra de mest kjente lærebøkene, viser han hvorledes den psykiatriske forståelsen av homoseksualitet og homofili har endret seg fra etterkrigstiden og frem til i dag.

De tre øvrige legene som har levert bidrag til antologien, er allmenmedisiner Kirsti Malterud, som drøfter hvordan kvinners homoseksualitet blir usynliggjort i medisinen; psykiater Morten S. Selle, som beskriver de psykiske prosessene frem mot selvaksept og selverkjennelse; og infeksjonsepidemiolog Bjørn Iversen som tar opp homosomatikk, dvs. homofiles helse med vekt på HIV/AIDS-problematikk.

Reidar Kjær

Stimulere til mer forskning

Kjær understreker at boken ikke er noen form for konsensusrapport, men at den snarere illustrerer mangfoldet av temaer, begreper og innfallsvinkler.

– Vi ønsker mer åpenhet og debatt rundt homoforskning og homofil identitet. Boken gir ikke fasitsvarene, men gjør forhåpentligvis leseren i stand til å se nye sammenhenger og stille nye spørsmål. Vi håper også at boken vil stimulere forskningen.

– Hvorfor vil du at leger skal lese den?

– Det er viktig for leger å vite hvordan homofile organiserer livet sitt. Vi vet at 2–10 % av befolkningen definerer seg som homofile eller lesbiske. De er minoritetsgrupper med økt forekomst av psykososiale problemer, blant annet en overhyppighet av selvmord i yngre aldersgrupper og økt forbruk av alkohol- og rusmidler.

– Tom Sundar, *Tidsskriftet* tom.sundar@legeforeningen.no

Litteratur

1. Kjær R, Selle MS. Levekår og livskvalitet for lesbiske og homofile. *Tidsskr Nor Lægeforen* 2001; 121: 1884.
2. Brantsæter M, Eikvam T, Kjær R, Åmås KO, red. *Norsk homoforskning*. Oslo: Universitetsforlaget, 2001.